

تحلیل فعالیت‌های مفسدانه در ورزش ایران با استفاده از مدل TASP

بهرام یوسفی^۱، علی ناصری^{۲*}

۱. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه

۲. دانشجوی دکتری مدیریت بازاریابی و رسانه‌ها در ورزش، دانشگاه رازی، کرمانشاه

تاریخ پذیرش: (۱۳۹۷/۱۱/۲۶)

تاریخ ارسال: (۱۳۹۷/۱۰/۰۳)

Analysis of Iran's Sports Corruption Activities Using the TASP Model

Bahram Yousefi¹, Ali Naseri^{2*}

1. Associate Professor of Sport Management, Razi University, Kermanshah

2. Ph. D. Student of Management Marketing and Media in Sport, Razi University, Kermanshah

Received: (2018/12/24)

Accepted: (2019/02/15)

Abstract

The purpose of this study is to analyze the sport corruption in Iran during the period 2007-2017. In this study, documentary method has been used with content-analysis approach. The analysis unit was the official national media reports that were searched for by the key word «sport corruption». Based on the TASP model, corrupt activities were investigated in four levels. The first level includes a variety of corruptions, of which 12 were identified, and doping with 34% was the highest among them. The second level, is the activity level, that shows the people involved in corruption. The results at the third or sector level showed that 24 different sports were directly affected by corruption, of which soccer with 933 media reports had the most frequently reported corrupt activities in media. And at the fourth level, the Premier League, the Grassroots, the first league, the youth, and the second and third leagues, had the highest rates of conflict with corruption, respectively. A ten-year review of the country's media has shown that corruption has been rising rapidly in recent years in an unprecedented way. The real battle with this phenomenon is realized through the reflection of news and information in a professional and dispassionately manner. The media, with reporting and disclosure, have such a capacity that they can make the atmosphere insecure for offenders and destroy many of the impure fields in the country's sport.

Key words: Corrupt Activities, Media, Sports, TASP Model

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تحلیل فساد ورزشی در بازه زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ در ایران است. در این پژوهش از روش اسنادی با رویکرد تحلیل محتوا استفاده شده است. واحد تحلیل، گزارش‌های رسانه‌های رسمی داخلی بود که با کلیدواژه موضوع فساد ورزشی، مورد جستجو قرار گرفتند. بر اساس مدل تسپ واکاوی فعالیت‌های مفسدانه در چهار سطح بررسی شد. سطح نخست انواع فساد را شامل می‌شود، که در مجموع ۱۲ مورد شناسایی و از بین آن‌ها، دوپینگ با ۳۴ درصد بیشترین میزان را نشان داد. در سطح دوم فعالیت قرار دارد که افراد درگیر در فساد را بیان می‌کند. نتایج در سطح سوم یا بخش، نشان داد که ۲۴ ورزش مختلف به صورت مستقیم درگیر فساد شده‌اند که از این بین ورزش فوتبال با ۹۳۳ مورد در گزارش‌های رسانه‌ها بیشترین وقوع فعالیت‌های مفسدانه را داشته است. و در سطح چهارم هم لیگ برتر، پایه‌ها، لیگ دسته یک، جوانان، و لیگ‌های دو و سه به ترتیب بیشترین میزان از درگیری با فساد را داشتند. بررسی ده‌ساله رسانه‌های کشور نشان داد که فساد در سال‌های اخیر با تنوع کم سابقه‌ای به سرعت در حال افزایش است. مبارزه واقعی با این پدیده، از رهگذر انعکاس اخبار و اطلاعات به شیوه حرفه‌ای و غیر مغرضانه محقق می‌شود. رسانه‌ها با خبررسانی و افشاگری، از چنان ظرفیتی برخوردارند که می‌توانند فضا را برای متخلفان ناامن کرده و بساط بسیاری از بسترهای ناپاک را در ورزش کشور از بین ببرند.

واژه‌های کلیدی: فعالیت‌های مفسدانه، رسانه، ورزش، مدل TASP

مقدمه

تردیدی وجود ندارد که ورزش‌ها تأثیر چشمگیری بر گسترش جوانمردی و اخلاق ورزشی دارند، اما این تأثیرات تا چه اندازه مثبت یا منفی هستند، موضوعی است که پاسخ آن به روشنی مشخص نشده است (شجیع، کوزه‌چیان، احسانی و امیری، ۱۳۹۱). حرفه‌ای بودن یک سازمان، جامعه و یا گروه، بیش از آنکه در گرو فعالیت تمام‌وقت افراد برای کسب منفعت‌های گوناگون از جمله منفعت‌های اقتصادی باشد، در گرو تلاش جمعی افراد برای پایداری به اصول حرفه‌ای مشترک و تلاش برای رشد هر چه بیشتر حرفه است. به عبارت دیگر، حرفه‌ای-گرایی زمانی رخ می‌دهد که اعضای یک حرفه به این مهم اعتقاد و باور داشته باشند که تخصص و مهارت آن‌ها برای خود و جامعه مخاطب بسیار ارزشمند و حیاتی است (مولایی، ۱۳۸۵). با این حال محققانی مانند میلر^۱ (۱۹۸۰)، معتقدند که حرفه‌ای‌گرایی ورزش مدرن در شهرت و درآمد خلاصه شده و خود را به ارزش‌های مادی فروخته است به زعم جلدسن^۲ (۱۹۹۲)، تداوم وضعیت به ظاهر حرفه‌ای ورزش، در بسیاری از کشورها ورزشکاران را آگاهانه و یا ناآگاهانه به جایی رسانده است که فکر می‌کنند تنها تاجرانی هستند که نتیجه کار خود را در ازای پول یا شهرت معامله می‌کنند (شجیع و همکاران، ۱۳۹۱). آغشته شدن ماهیت پاک ورزش به فساد و بی‌اخلاقی، بیش از پیش یکپارچگی ورزش به عنوان یک نهاد اجتماعی را تهدید می‌کند؛ از دوپینگ و تبانی و پول‌شویی گرفته تا مسائل عجیبی همچون جادوگری. فساد، مسئله‌ای است که در تمام ادوار گریبان‌گیر جوامع بشری بوده و فکر و اندیشه انسان‌های آزاده و اندیشمندان متعهد را جهت اصلاح به خود معطوف داشته است (گیوریان، ۱۳۹۱). فساد در فرهنگ و بستر، به عنوان رفتار نادرست یا غیرقانونی به ویژه از سوی افراد دارای قدرت تعریف شده است و بانک جهانی و سازمان شفافیت بین‌الملل، فساد را سوءاستفاده از اختیارات دولتی برای کسب منافع شخصی می‌داند (زارع و همکاران، ۱۳۹۵). فساد در ورزش عبارت است از هر گونه حرکت غیراخلاقی، غیرقانونی و هر نوع فعالیتی که تلاش کند عملاً، نتیجه یک رویکرد ورزشی را برای جلو بردن اهداف مادی خود تحریف کند یا گروه‌های بیشتری را در این گونه فعالیت شرکت دهد

(گورسی^۳، ۲۰۰۹). بدیهی است در صورتی که از گسترش فساد در ورزش جلوگیری نشود، عواقبی در پی دارد که از جمله آن می‌توان به سلطه سرمایه‌داری در ورزش، نقض فلسفه ورزش یعنی رقابت سالم و جوانمردانه، لطمه به شهرت و آوازه سازمان‌های ورزشی، رشته‌های ورزشی و افراد درگیر در ورزش، نقض شایسته‌سالاری و کاهش انگیزه کارکنان و ورزشکاران، از دست رفتن هواداران، تماشاگران و بینندگان تلویزیونی و در نتیجه از دست رفتن حمایت مالی اشاره کرد (نجفی کلوری، ۱۳۹۱). اکنون به برخی از پژوهش‌های مرتبط با فساد ورزشی اشاره می‌کنیم: آدام مسترز^۴ (۲۰۱۵)، در پژوهشی جهت تجزیه و تحلیل فساد ورزشی، سعی کرد به این سؤال پاسخ دهد که چگونه فساد در ورزش از محلی به محل دیگر و از ورزشی به ورزش دیگر متفاوت است. وی سه نوع فساد: (۱) دوپینگ، (۲) تبانی، (۳) فساد در اطلاعات محرمانه را در لیگ‌های بسکتبال، فوتبال، بیسبال، و هاکی روی یخ مورد بررسی قرار داد و از روش (TASP)^۵ برای طبقه‌بندی آن‌ها استفاده کرد.

در پژوهشی دیگر سایدباتوم و گری کار^۶ (۲۰۱۳)، تحت عنوان فساد و کنترل (بر اساس نظریه جرم‌شناختی)، استدلال می‌کنند که فرصت‌های آنی موجود در محیط، نقش اصلی را در بروز فساد بازی می‌کنند. آن‌ها پیشنهاد می‌دهند که با از بین بردن یا کاهش فرصت‌هایی که موجب بروز رفتار فاسد می‌شود، فساد می‌تواند به حداقل برسد. این پژوهش با تمرکز بر نوع، فعالیت‌ها، بخش‌ها و مکان‌ها که شامل وقایع فساد می‌شوند، با ایجاد چارچوبی روشن، به یک مطالعه تجربی از فساد در تنظیمات محلی دست زد.

پائولی و دوناتی^۷ (۲۰۱۳) در یکی از مهم‌ترین کارهای خود تحت عنوان بازارهای دوپینگ ورزشی، در یک بازه زمانی طولانی‌مدت به بررسی چگونگی بازارهای دوپینگ پرداختند. آن‌ها دوپینگ ورزشی را از تولید تا توزیع، تشخیص و مجازات مورد بررسی قرار دادند. و موارد مهمی همچون: ردیابی مسیرهای عبور مواد قانونی به استفاده غیرقانونی؛ طبقه‌بندی تأمین‌کنندگان و شناسایی سیستم‌های توزیع را ارزیابی کردند.

گورسی (۲۰۰۹)، در پژوهشی تحت عنوان مفهوم فساد در رقابت‌های ورزشی المپیک زمستانی در سال ۲۰۰۲ آمریکا، سه

4. Adam Masters

5. Type, Activity, Sector, Place

6. Sidebottom & Graycar

7. Paoli & Donati

1. Miller

2. Kjeldsen

3. Gorse

مورد مطالعه، ابتدا به نوع‌شناسی فعالیت‌های مفسدانه در ورزش ایران پرداخته شد (مبنای این دسته‌بندی جستجوهای مداوم در بازه زمانی مورد نظر در فضای رسانه‌ای ایران و استخراج انواع گوناگون فسادهای ورزشی بود)، سپس الگوهای رفتاری مرتبط با فساد ورزشی را تفکیک کرده و در نهایت بخش‌ها (که همان ورزش‌های درگیر در فساد هستند) و محل‌های فساد ورزشی (که همان لیگ‌ها و رده‌های مختلف می‌باشند) مشخص و دسته‌بندی شدند. مطالعه گزارشات رسانه‌ها در این باره، نقش اصلی را در شناسایی و طبقه‌بندی ابعاد گوناگون این فعالیت‌ها داشته است. پس از دستیابی به ابعاد و موارد مختلف مرتبط با فساد، از مدل TASP، برای تحلیل فساد ورزشی استفاده شد. در بازه زمانی مد نظر، ۵۲ خبرگزاری و رسانه رسمی داخلی، ۲۵۲ خبر را در این رابطه گزارش کرده‌اند که این اخبار در مجموع ۱۰۹۰ فعالیت مفسدانه را در خود جای داده بودند.

ورزش و TASP

برخی از پژوهش‌ها، رویکردی را برای سازمان دادن به دسته‌بندی‌های مختلف فساد ورزشی، ارائه کرده‌اند. گری‌کار^۳ در سال ۲۰۱۵، به همراه همکارانش (سایدباتوم^۴ و پرنزله^۵)، روشی را ایجاد کردند که به موجب آن فعالیت‌های مفسدانه در چارچوبی مشخص، مورد بررسی و طبقه‌بندی قرار می‌گیرند. این روش از رویداد فاسد به عنوان یک واحد تجزیه و تحلیل استفاده می‌کند، نوع فساد را بررسی می‌کند، فعالیت‌هایی که خراب شده‌اند را نشان می‌دهد، و سرانجام بخش‌ها و محل‌هایی که فساد در آن اتفاق افتاده است را بیان می‌کند. رویکرد وی و همکارانش اینگونه بود که رفتار مفسدانه را در چهار حالت ذیل برای هر رویداد تحلیل می‌کند:

- ۱) نوع رفتار فاسد.
- ۲) چه فعالیتی خراب شده است.
- ۳) بخشی که در آن رخداد فاسد رخ می‌دهد.
- ۴) محلی که آن اتفاق می‌افتد.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش، بر مبنای گزارش‌های رسمی، انواع مختلفی از فساد ورزشی شناسایی و سپس بر حسب تعداد مواردی که هر یک در طی سال‌های مورد نظر (۹۶-۸۶) در رسانه‌ها بازتاب پیدا کرده‌اند، به تفکیک ورزش‌های مختلف، الگوهای رفتاری (فعالیت) و محل‌های وقوع، به طبقه‌بندی آن‌ها پرداخته‌ایم.

نوع فساد را در المپیک در بین ورزشکاران و رؤسا و مسئولین معرفی کرد که عبارتند از: ۱) دستکاری در امتیازات و نتیجه مسابقات، ۲) تبانی، ۳) دوپینگ. مینینگ (۲۰۰۵)، به طبقه‌بندی انواع فساد ورزشی در سازمان، تیم‌ها، بازیکنان و داوران پرداخت. وی فساد در ورزش را به دو دسته تقسیم کرد: ۱) فساد رقابتی؛ شامل تبانی و فساد در مورد نتیجه رقابت ۲) فساد مدیریتی؛ شامل تصمیمات و اعمال غیر قانونی افراد و مسئولان ورزشی. تن و همکاران^۲ (۲۰۰۵)، دریافتند که فناوری اطلاعات با حمایت از مشارکت شهروندی، می‌تواند پاسخگویی دولت را تقویت کند، زیرا ارائه خدمات دولتی یک نوع انحصار قدرت محسوب می‌شود، لذا با وسایل ارتباط جمعی مشارکت هر چه بیشتر شهروندان را در کاهش فساد دولتی فراهم می‌کند. گیوریان (۱۳۹۱)، در تحقیقی تحت عنوان نقش رسانه‌های جمعی در کنترل فساد اداری به این نتیجه رسید که رسانه‌های جمعی در سه مؤلفه شفافیت، سرعت و استقلال می‌توانند به عنوان اهرم‌های کلیدی در کنترل فساد اداری در سازمان‌های دولتی عمل کنند.

با توجه به مطالبی که بیان شد، اغلب تحقیقات مرتبط با فساد، معمولاً بر روی یک یا چند جنبه از فساد تمرکز داشته‌اند و کمتر پیش آمده که طیف وسیعی از فساد را (چه در نوع‌شناسی و چه در موقعیت) بررسی کنند. حال تحقیق حاضر با استفاده از مدل TASP بر آن است تا با دیدی اجمالی در کنار ارائه مصادیق جزئی‌تر درباره میزان و انواع فساد در ورزش‌های مختلف، پیش برود. به همین خاطر بازتاب فعالیت‌های مفسدانه در ورزش کشور را مورد واکاوی و مطالعه دقیق قرار داده و دسته‌بندی‌های مختلفی از این فعالیت‌ها ارائه کرده است. به طور کلی این پژوهش در نظر دارد در بازه زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶، فسادهای ورزشی انعکاس یافته در رسانه‌های ایران را مورد بررسی قرار داده و به این سؤال پاسخ دهد؛ تنوع فعالیت‌های مفسدانه در این سال‌ها به چه صورت بوده است و افراد، گروه‌ها، ورزش‌ها، لیگ‌ها و دوره‌های زمانی مختلف، هر یک به چه اندازه در فساد ورزشی نقش داشته‌اند؟

روش‌شناسی پژوهش

در تحقیق حاضر از روش اسنادی با رویکرد تحلیل محتوا استفاده شد. واحد تحلیل در این تحقیق، گزارش‌های مطبوعات، خبرگزاری‌ها و در مجموع رسانه‌های رسمی داخلی از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ بود که با کلید واژه موضوع فساد ورزشی، مورد جستجو، انتخاب و مطالعه قرار گرفتند. به این صورت که با بررسی دهه

4. Sidebottom

5. Prenzler

1. Maenning

2. Tan & et al

3. Graycar

بازتاب آن در رسانه‌ها نشان می‌دهد. سطح دوم شامل الگوهای رفتاری (فعالیت) است که بیانگر افراد درگیر در فعالیت‌های مفسدانه است؛ سطح سوم هم به تفکیک ورزش‌های مختلف به عنوان بخش طبقه‌بندی شده است؛ و سطح آخر (محل) هم بیانگر لیگ‌ها و سطوح مختلف است. در ادامه تعداد موارد گزارش شده برای هر یک را بیان می‌کنیم.

بررسی فساد در ورزش در قالب TASP ما را قادر می‌سازد بهتر بر جنبه‌های مختلف این مسئله تمرکز کنیم تا در دسته‌بندی‌هایی روشن با مفاهیم فساد روبه‌رو باشیم. جدول شماره (۱)، این تقسیم‌بندی را نشان می‌دهد.

همان‌طور که در جدول (۱) مشخص است، سطح اول مربوط به نوع‌شناسی فساد ورزشی است که ۱۲ بُعد را برحسب وقوع و

جدول ۱- دسته‌بندی فعالیت‌های مفسدانه در چهار سطح TASP

موارد	طبقه‌بندی	
۱. دوپینگ	۱) انواع	
۲. دلالی		
۳. تبانی		
۴. دخالت سیاسیون در ورزش		
۵. فساد در مدارس فوتبال		
۶. صغر سنی		
۷. جادوگری و رمالی	۲) الگوهای رفتاری فعالیت	
۸. تراجنسی‌ها در تیم بانوان		
۹. کارت پایان خدمت جعلی		
۱۰. اخاذی		
۱۱. فساد اخلاقی		
۱۲. شرط بندی		
۱. ورزشکاران		۳) بخش‌ها
۲. کادرفنی (سر مربی، کمک مربی، بدنساز تیم)		
۳. سرپرست تیم		
۴. مدیر عامل		
۵. داور (داور وسط، کمک داور)		
۶. پزشکی ورزشی		
۷. سوءاستفاده مالی، اخلاقی و سیستمی		
۸. سیاست‌های ورزشی (دستورالعمل‌های تنظیمی دولت)		
۱. فوتبال	۴) محل	
۲. وزنه‌برداری		
۳. کشتی		
۴. قایقرانی		
۵. دوچرخه‌سواری		
۶. فوتسال		
۷. ووشو		
۱. لیگ برتر. ۲. لیگ یک، دو، سه. ۳. تیم‌های جوانان.	۴) محل	
۴. تیم‌های پایه		

جدول ۲- فساد در ورزش ایران از ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ در چارچوب TASP (فوتبال)

بخش	نوع	فعالیت	محل
فوتبال	۱. دوپینگ	۱۰ ورزشکار	لیگ برتر: ۵ لیگ یک: ۵
	۲. دلالی	۲۱ مورد شامل: دلالتان مستقل / سرمربی / کمک مربی داور / کمک داور / مدیرعامل باشگاهها / مدیران فدراسیون / رسانه‌ها	لیگ برتر: ۱۹ لیگ یک: ۲
	۳. تبانی	۲۸ مورد شامل: سرمربی / کمک مربی / سرپرست تیم / بدنساز تیم / داور / کمک داور / مدیرعامل باشگاه	لیگ برتر: ۹ لیگ یک: ۱۲ لیگ دو و سه: ۵ پایه‌ها: ۲
	۴. دخالت سیاسیون در ورزش	۹ مورد شامل: عزل و نصب / انتخابات فدراسیون و هیئت‌ها / انتقال تیم‌ها	فدراسیون: ۶ لیگ‌ها: ۳
	۵. فساد در مدارس فوتبال	۱۳۱ مورد شامل: اخاذی / تعرض و تجاوز / رشوه / دلالی	پایه‌ها: ۱۳۱
	۶. صغر سنی	۱۱ مورد شامل: ورزشکار داور	لیگ برتر: ۸ لیگ یک: ۲ پایه‌ها: ۱
	۷. جادوگری	۱۸ مورد شامل: سرپرست تیم / سرمربی / کمک مربی / مدیرعامل باشگاه / ورزشکار / افراد خارج از ورزش	لیگ برتر: ۸ لیگ یک: ۱۰
	۸. تراجنسی‌ها	۱۱ ورزشکار	فوتبال بانوان
	۹. کارت پایان خدمت جعلی	۶۹ ورزشکار شامل: کفالت / پزشکی / اینتارگری	لیگ برتر لیگ یک
	۱۰. تخلف و اخاذی	۲۹۴ مورد شامل: قرعه کشی مسابقات/ فرار مالیاتی / عقد قراردادها / افزایش کاذب قیمت بازیکنان / تخلف در مزایده باشگاه‌ها	لیگ برتر لیگ یک
	۱۱- فساد اخلاقی	۲۰ مورد شامل: روابط نامشروع / مواد مخدر / مشروبات الکلی	لیگ برتر لیگ یک
	۱۲- شرط‌بندی	۳۱۱ سایت شرط‌بندی	لیگ برتر

جدول ۳- فساد در ورزش ایران از ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ در چارچوب TASP (سایر ورزش‌ها)

بخش	نوع	فعالیت	محل
وزنه‌برداری	دوپینگ	۲۲ ورزشکار	بزرگسالان: ۱۷ نوجوانان: ۵
	دوپینگ	۸ ورزشکار	بزرگسالان: ۵ جوانان: ۱ نوجوانان: ۲
کشتی	دلالی	۱ مربی	لیگ برتر
	تبانی	۵ ورزشکار	لیگ برتر
	صغر سن	۱ مورد	جوانان
قایقرانی	دوپینگ	۹ مورد	بزرگسالان: ۷ نوجوانان: ۱
	دخالت سیاسیون	ورزشکار مدیر	فدراسیون: ۱
	دوپینگ	۴۱ ورزشکار	بزرگسالان: ۲۲ جوانان: ۱۹
والیبال	دوپینگ	۲ ورزشکار	لیگ برتر: ۱ لیگ یک: ۱
	تبانی	۱ مورد	والیبال بانوان
	صغر سن	۷ ورزشکار	نوجوانان
	فساد اخلاقی	۴ ورزشکار	نوجوانان بانوان: ۳ ملی پوش آقایان: ۱
	دوپینگ	۶ ورزشکار	لیگ برتر: ۶
بسکتبال	فساد اخلاقی	۱ مورد: اسپانسر	لیگ بانوان: ۱
	دوپینگ	۲ ورزشکار	لیگ برتر: ۱ لیگ یک: ۱
فوتسال	دلالی	۳ مورد	لیگ برتر: ۲ ترنسفر: ۱
	صغر سن	۱ ورزشکار	پایه‌ها
	جادوگری	۲ مورد شامل: مدیر عامل / مربی	لیگ برتر: ۱ لیگ یک: ۱
	فساد اخلاقی	۱ ورزشکار	لیگ برتر

جدول ۴- فساد در ورزش ایران از ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ در چارچوب TASP (سایر ورزش‌ها)

بخش	نوع	فعالیت	محل
فوتبال ساحلی	دوپینگ	۱ ورزشکار	بزرگسالان
بوکس	دوپینگ	۱ ورزشکار	بزرگسالان
تنیس	تبانی	۲ تیم	لیگ برتر
موی تای	دوپینگ	۱ ورزشکار	بزرگسالان
تکواندو	دوپینگ	۴ ورزشکار	بزرگسالان: ۳؛ نوجوانان: ۱
ووشو	دوپینگ	۲ ورزشکار	بزرگسالان
شنا	دوپینگ	۱ ورزشکار	بزرگسالان
جودو	دوپینگ	۷ ورزشکار	بزرگسال: ۶
واترپلو	دوپینگ	۳ ورزشکار	جوانان
هندبال	دوپینگ	۳ ورزشکار	بزرگسالان
بدمینتون	دوپینگ	۱ ورزشکار	بزرگسالان
بدنسازی	دوپینگ	۵ ورزشکار	بزرگسالان
دو و میدانی	دوپینگ	۶ مورد شامل: ورزشکار/ مربی	بزرگسالان
تیراندازی	دوپینگ	۲ ورزشکار	بزرگسالان
ورزش معلولین	دوپینگ	۴ ورزشکار	بزرگسالان
کبده	دوپینگ	۱ ورزشکار	بزرگسالان

که در رسانه‌ها انعکاس داشته است، پس از آن دلایلی، تبانی، جادوگری، صغر سنی، اخاذی، فساد اخلاقی، دخالت سیاسیون، کارت‌های جعلی، شرط‌بندی، فساد در مدارس و تراجنسیتی‌ها در تیم زنان در رده‌های بعدی جای گرفتند.

در بحث مربوط به نوع‌شناسی، بر مبنای گزارش‌های رسمی، همان‌طور که مشاهده شد «دوازده بُعد» برای فعالیت‌های مفسدانه تعیین شده بود که این ابعاد در یک دهه گذشته (۹۶-۸۶) در رسانه‌های ایران به شرح ذیل بازتاب پیدا کرده‌اند. جدول پنج، موید این مطلب است.

مطابق جدول (۵)، دوپینگ با ۳۴ درصد بیشترین اتفاقی بود

جدول ۵- رتبه‌بندی انواع فساد بر حسب بازتابی و انعکاس در رسانه‌ها

ردیف	ابعاد مختلف فساد	تعداد	درصد
۱	دوپینگ	۸۵ مورد	۳۴٪
۲	دلایلی	۲۳ مورد	۹٪
۳	تبانی	۲۲ مورد	۹٪
۴	جادوگری	۱۹ مورد	۷٪
۵	صغر سنی	۱۷ مورد	۷٪
۶	اخاذی	۱۶ مورد	۶٪
۷	فساد اخلاقی	۱۶ مورد	۶٪
۸	دخالت سیاسیون در ورزش	۱۴ مورد	۶٪
۹	کارت‌های پایان خدمت جعلی	۱۳ مورد	۵٪

۱۰	شرطبندی	۱۲ مورد	۵٪
۱۱	فساد در مدارس فوتبال	۱۱ مورد	۴٪
۱۲	تراجنسی‌ها در تیم بانوان	۴ مورد	۲٪

فعالیت‌های مفسدانه که حجم قابل توجهی هم هست را به خود اختصاص داد.

مطابق جدول شماره (۶)، در بین ۲۴ ورزش مختلف، ورزش فوتبال با ۹۳۳ مورد در گزارش‌های رسانه‌ها بیشترین وقوع

جدول ۶- رتبه‌بندی انواع ورزش‌ها بر حسب وقوع فساد در آن‌ها

ردیف	ورزش	تعداد	ردیف	ورزش	تعداد
۱	فوتبال	۹۳۳	۱۳	ووشو	۲
۲	وزنه‌برداری	۲۲	۱۴	جودو	۱۰
۳	کشتی	۱۵	۱۵	شنا	۱
۴	قایقرانی	۹	۱۶	واترپلو	۲
۵	دوچرخه سواری	۴۱	۱۷	هندبال	۳
۶	والیبال	۱۴	۱۸	بدمینتون	۱
۷	بسکتبال	۷	۱۹	بدنساری	۵
۸	فوتسال	۸	۲۰	دو و میدانی	۶
۹	فوتبال ساحلی	۱	۲۱	تیراندازی	۲
۱۰	بوکس	۱	۲۲	ورزش معلولین	۴
۱۱	تنیس	۲	۲۳	کبدمی	۱
۱۲	تکواندو	۴	۲۴	موی تای	۱

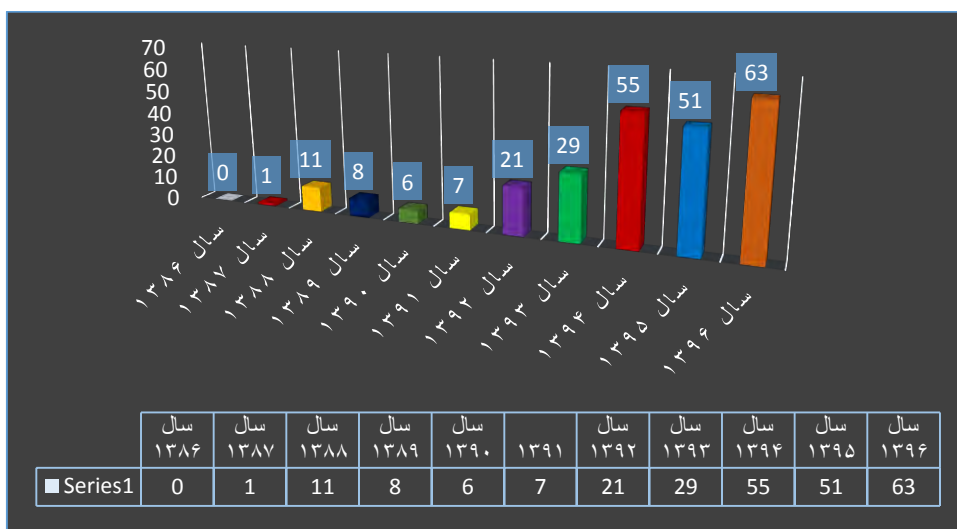

شکل ۱- رتبه‌بندی انواع ورزش‌ها بر حسب وقوع فساد در آن‌ها

۱۳۹۲ بیست و یک مورد، ۱۳۹۳ بیست و نه مورد، ۱۳۹۴ پنجاه و پنج مورد، ۱۳۹۵ پنجاه و یک مورد و در سال ۱۳۹۶ به شصت و سه مورد رسید. جزئیات کامل در شکل (۲) نمایش داده شده است.

بررسی‌ها از نظر زمانی حاکی از این بود که در سال ۱۳۸۶، هیچ‌گونه خبر یا اطلاعاتی از فعالیت‌های مفسدانه در دسترس قرار نداشت. در سال ۱۳۸۷ یک مورد یافت شد، این تعداد در سال ۱۳۸۸ به یازده مورد، ۱۳۸۹ شش مورد، ۱۳۹۰ هفت مورد،

شکل ۲- مقایسه بازتاب فساد ورزشی در رسانه‌های ایران از ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶

در بازه زمانی مورد نظر پژوهش، ۵۲ رسانه و خبرگزاری تابناک و مشرق به ترتیب با ۱۷ و ۱۵ خبر در رده‌های بعدی قرار گرفتند. جزئیات کامل این موضوع در جدول شماره (۷) نشان داده شده است.

جدول ۷- رسانه‌هایی که در یک دهه گذشته انواع فساد را منعکس کرده‌اند

ردیف	رسانه	تعداد	ردیف	رسانه	تعداد	ردیف	ورزش	تعداد
۱	خبرگزاری مهر	۴۴	۱۹	سیمرغ	۴	۳۷	صراط	۲
۲	تابناک	۱۷	۲۰	همشهری آنلاین	۴	۳۸	آستان خبر	۲
۳	مشرق	۱۵	۲۱	خبرگزاری فارس	۴	۳۹	هر لحظه	۲
۴	ایسنا	۱۳	۲۲	ایرنا	۳	۴۰	جام نیوز	۲
۵	خبرآنلاین	۱۳	۲۳	آفتاب	۳	۴۱	برترین‌ها	۲
۶	فرارو	۱۰	۲۴	روز نو	۳	۴۲	عصر ایران	۱
۷	ورزش سه	۹	۲۵	دی اسپورت	۳	۴۳	کیهان	۱
۸	خبرگزاری تسنیم	۷	۲۶	خبرگزاری صداوسیما	۳	۴۴	ایران بوم	۱
۹	تی نیوز	۶	۲۷	فرتاک ورزشی	۳	۴۵	آنچ	۱
۱۰	باشگاه خبرنگاران جوان	۶	۲۸	خانه فوتبال	۳	۴۶	خبر ایرانی	۱
۱۱	خبرگزاری فارس	۶	۲۹	صاحب خبر	۳	۴۷	آکا ایران	۱
۱۲	پارس فوتبال	۵	۳۰	آنا	۳	۴۸	بولتن نیوز	۱
۱۳	پاسینه	۵	۳۱	بانک ورزش	۳	۴۹	بازارنیوز	۱
۱۴	خبرگزاری الف	۵	۳۲	ایسکا نیوز	۲	۵۰	کرج رسا	۱
۱۵	نود	۵	۳۳	رجا نیوز	۲	۵۱	لرستان ورزشی	۱
۱۶	خبرگزاری میزان	۵	۳۴	نامه نیوز	۲	۵۲	دز مهرباب	۱
۱۷	خبر ورزشی	۴	۳۵	آی اسپورت	۲			
۱۸	۱ ورزش	۴	۳۶	ساتین	۲			

تعداد، دوره ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ با ۱۶۹ مورد بیشترین تعداد را دارا بود؛ دوره ۹۰-۹۳ هم با ۶۳ مورد در مرتبه بعدی و در نهایت ۸۶-۸۹ هم با ۲۰ مورد کمترین موارد را در خود داشت.

با توجه به نتایجی که در جدول شماره (۸) آمده است، روشن است که بین بازتاب فساد ورزشی در رسانه‌های ایران از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ تفاوت معناداری وجود داشته است. مجموع این موارد در سال‌های مذکور، شامل ۲۵۲ مورد شد که از این

جدول ۸- مقایسه بازتاب فساد ورزشی در رسانه‌های ایران در سه دوره زمانی

شاخص‌ها	Observed	Expected	Residual	Chi-Square	df	Sig
۸۹-۸۶	۲۰	۸۴	-۶۴	۴۰.۱	۲	۰/۰۰۱
۹۳-۹۰	۶۳	۸۴	-۲۱			
۹۶-۹۴	۱۶۹	۸۴	۸۵			
مجموع	۲۵۲	-	-			

بحث و نتیجه‌گیری

در بررسی خود به این نتیجه رسیدند که دوپینگ با بیش از ۹۵ درصد وقوع، بیشترین میزان فساد را در ورزش به خود اختصاص داده است. همچنین گریکار و سایدباتوم (۲۰۱۲)، در مدل تقسیم-بندی فعالیت‌های مفسدانه در مدل TASP، مواردی همچون رشوه، اخاذی، اختلاس و سوءاستفاده از اختیارات رسمی را بیان داشتند. مسترز (۲۰۱۵)، نیز در مدل TASP، ۱۰ نوع فساد مختلف را مورد بررسی قرار داد از جمله: دوپینگ، تبانی، رشوه و اخاذی.

جمع‌بندی سطح نخست: از آنجا که معمولاً روش‌های کشف دوپینگ در ورزش‌ها دارای سازوکاری علمی، عینی و روش‌مند است که افراد متخلف با انجام نمونه‌برداری به‌طور گریزناپذیری در معرض آزمون قرار می‌گیرند، این نوع از فساد ورزشی قابلیت کشف بیشتری داشته و ماهیت پنهان‌پذیری آن نسبت به سایر تخلف‌ها در ورزش کمتر است و این می‌تواند از دلایل احتمالی نسبت بالاتر گزارش آن در مقایسه با سایر مفاسد در ورزش باشد. در رابطه با دلایلی نیز، که در آن شبکه‌های فساد در یک پیوند نامبارک، چرخه‌ای از روند تکرار شونده فساد را شکل می‌دهند، فقدان نظارت و شفافیت، حضور ایجننت‌های غیررسمی و ایجننت‌های رسمی اما پوششی را می‌توان از عمده‌ترین دلایل رونق دلایلی دانست. در نوع تبانی ما با گستره وسیع‌تری از افراد مواجه هستیم. دستکاری رقابت‌های ورزشی، معمولاً می‌تواند از طریق شبکه‌ای از افراد مختلف شامل، بازیکنان تیم‌ها، بازیکنان سابق، داوران، مدیران باشگاه‌ها، مدیران تیم‌ها، مؤسسات کارگزاری (ایجننت‌ها) و حتی عوامل تیم پزشکی تیم‌ها صورت پذیرد. و از

هدف از پژوهش حاضر، تحلیل فعالیت‌های مفسدانه در ورزش ایران با استفاده از مدل TASP بود. به همین خاطر بازتاب فعالیت‌های مفسدانه در ورزش کشور در رسانه‌ها، از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ مورد واکاوی و مطالعه دقیق قرار گرفت. مدل TASP، رویکردی یکپارچه را در جهت درک بهتر پیچیدگی‌های مفهوم فساد ورزشی، ارائه می‌دهد. به نحوی که به موجب آن رویدادها و فعالیت‌های مفسدانه در چارچوبی مشخص و به صورت واحد، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. نتایج ۱۲ نوع فساد مختلف را شامل شدند که عبارت بودند از: دوپینگ ۸۵ مورد، دلایلی ۲۳ مورد، تبانی ۲۲ مورد، جادوگری ۱۹ مورد، صغرسنی ۱۷، اخاذی ۱۶ مورد، فساد اخلاقی ۱۶ مورد، دخالت سیاسیون ۱۴ مورد، کارت‌های جعلی ۱۳ مورد، شرط‌بندی ۱۲ مورد، فساد در مدارس فوتبال ۱۱ مورد و تراجنسی‌ها در تیم زنان چهار مورد. در این بین، ۲۴ ورزش مختلف درگیر این فعالیت‌ها بودند که از میان آن‌ها فوتبال با ۹۳۳ مورد بیشترین تعداد را ثبت کرد. گزارشات مربوط به این رخدادها توسط ۵۲ خبرگزاری انعکاس داده شده بود. اجزای چهارگانه مدل TASP بر مبنای یافته‌های پژوهش به شرح ذیل می‌باشد:

الف) نوع‌شناسی (Type)

همان‌طور که اشاره شد، در سطح نخست مدل TASP که به نوع‌شناسی فعالیت‌ها اشاره دارد، ۱۲ نوع فساد استخراج شد که از این بین دوپینگ با ۳۴٪ بیشترین تخلفی بود که در ورزش کشور در بازه زمانی مورد نظر رخ داده است. هم‌خوان با نتایج فوق می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد: گورسی و همکاران (۲۰۱۱) نیز

انجام شده در ارتباط با فساد ورزشی نشان می‌دهد که فرایند وقوع فساد ورزشی اغلب از طریق شبکه‌ای متشکل از افراد مختلف انجام می‌شود (هیل^۱، ۲۰۰۹، هیل^۲، ۲۰۰۹، موریکونی ۲۰۱۶، نومیراتو ۲۰۱۵).

جمع‌بندی سطح دوم: جانکسیکس^۱، تشکیل شبکه در فساد را نشأت گرفته از تئوری مبادلات اجتماعی می‌داند، شرایطی که در آن افراد بازیگر در داد و ستدی مفسدانه سعی در ایجاد منفعت برد-برد برای خود می‌کنند و گروه یا طرف سوم در این میان متحمل زیان آشکار یا پنهان می‌شود. روابط اعضای شبکه‌ها معمولاً یا به شکل افقی (ناشی از روابط دیرینه و اعتمادسازی درون‌گروهی و بین‌فردی است) در این شرایط مبادله فساد بین افراد و گروه‌های همتراز شکل می‌گیرد، برای مثال مدیران دو باشگاه ورزشی، در توافق برای یک تبانی باهم توافق می‌کنند؛ یا به شکل عمودی باشد که یک نوع شناخته شده آن روابط مرید-مراد^۲ است. در روابطی افراد یا برای جبران دیون قبلی یا برای دریافت پاداش‌های بعدی از ولی‌نعمتان خود ممکن است مرتکب رفتار خلاف شوند. به‌طور مثال فرمان‌پذیری و متابعت یک بازیکن برای رفتاری خاص از سوی مربی تیم معروف با وعده به عضویت درآمدن آن بازیکن در تیم مورد نظر در زمان نقل و انتقالات، یکی از موارد رایج در این زمینه است. در یکی از پرونده‌های جنجال‌آفرین در فوتبال ایران، کمیته انضباطی فدراسیون فوتبال، رای صادره‌اش را در مورخ ۹۲/۱۰/۲۲ اینگونه منتشر کرد: در پرونده مذکور مشخص شد که برخی رفتارهای غیر ورزشی و سوء جریان مالی و اقدامات نامشروع از جمله ایجاد روابط ناسالم با برخی افراد از جامعه داوران و تلاش برای تلمیح آنان و پرداخت وجوه غیرقانونی توسط برخی افراد صورت گرفته است در این پرونده، مسیر پرداخت رشوه برای تبانی شامل: سرپرست باشگاه به - عکاس باشگاه- به داور قدیمی- به داور- به ناظر مسابقات ذکر شده است (کد خبر: ۹۲۱۰۲۲۱۲۶۳۴). در این شرایط چیزی که به عنوان تهدیدی اساسی در فضای رسانه‌ای ورزش به آن اشاره می‌شود، کمک به مقصرسازی برخی مهره‌های اجرایی فساد برای رهایی دانه درشت‌ها است. در چنین مواردی به عنوان مثال، یک داور مسابقه و یا یک بازیکن با استفاده از روش‌های بزرگنمایی، مقصر اصلی معرفی می‌شود و اعضاء شبکه اصلی در حاشیه امن می‌مانند. رسالت رسانه‌ها در قبال چنین رویدادهایی، انعکاس اخبار و اطلاعات به شیوه حرفه‌ای، صحیح و غیر مغرضانه است. واقعیت این است که رسانه‌ها با خبررسانی و افشاکاری از چنان ظرفیتی برخوردارند که می‌توانند فضا را برای

آنجا که پای مؤسسات شرط‌بندی و همچنین مؤسسات بین-المللی فعال در جرایم سازمان یافته‌ای مانند پولشویی را با ورزش باز می‌کند به عنوان یکی از جدی‌ترین تهدیدهای سلامت رقابت‌های ورزشی به شمار می‌رود. پژوهش حاضر، چهره‌های مختلف فساد در ورزش ایران را مورد بررسی قرار داد؛ مفهوم فساد به قدری به همه جوانب آغشته شده است که بعضاً با تمرکز بر قسمتی از یک رخداد، سایر بخش‌ها تا حدودی مغفول می‌مانند. برای مثال درجایی که دخالت سیاسیون موضوع مورد توجه محققان است، مقابله با افراد فاسد (فدراسیون نشین‌ها) توسط قوانین فیفا (عدم دخالت در امور ورزش توسط دولت‌ها یا نهادهای دولتی) بسیار دشوار شده است. مواردی همچون تهدید به محرومیت و تعلیق فدراسیون‌ها، اغلب دولت مرکزی را وادار به تسلیم می‌کند و بازرسی و نظارت کامل بر مقامات ورزش را نا-ممکن ساخته است. مردم در زندگی روزمره خود بسیاری از مصادیق فساد را می‌بینند و تجربه می‌کنند، اما نمی‌دانند چگونه باید با آن مبارزه کنند. بی‌تردید مبارزه با فساد کار آسانی نیست؛ پیشگیری از این بیماری و مقابله با آن نیازمند تلاش همه‌جانبه مسئولان و مردمی است که در نهایت، هزینه فساد را می‌پردازند. اما از منظر ارتباطات، بخشی از این مأموریت را می‌توان به رسانه‌ها محول کرد. رسانه‌ای که در اخبار و گزارش‌های خود به افرادی که از فساد شکایت دارند فرصت سخن گفتن می‌دهد یا خود به پیگیری موارد و مصادیق آن می‌پردازد، به مخاطبان می‌آموزد که فساد پذیرفتنی نیست، ناپه‌نجان است و باید با آن مبارزه کرد. و به این ترتیب افکار عمومی جامعه را علیه فساد بسیج می‌کند.

ب) فعالیت (Activity)

سطح دوم مدل TASP، شامل الگوهای رفتاری یا فعالیت است که مربوط به افراد درگیر در فساد ورزشی می‌باشد. این سطح دامنه گسترده‌ای از ورزشکار ۲۷۶ نفر، مدیران ۸۸ نفر، مربیان ۴۹ نفر، دلالان ۲۷ نفر، داوران شش نفر، سرپرست پنج نفر، بدنساز تیم دو نفر، پزشک تیم یک نفر، اسپانسر یک نفر و سایر موارد (افرادی که در شرط‌بندی‌ها شرکت کرده‌اند) ۶۳۵ نفر را در بر می‌گیرد. آدام مسترز (۲۰۱۵) در پژوهشی مشابه، مواردی همچون: ورزشکار ۳۶۶ نفر، مدیران چهار نفر، مربیان سه نفر، داوران سه نفر، مسئولان اداره لیگ دو نفر، را در سطح دوم (الگوهای رفتاری) مدل TASP ارائه کرد. سایر بررسی‌های

². Patron-client

¹. Joncsics

متخلفان ناامن کرده و بساط بسیاری از بسترهای ناپاک را در ورزش کشور از بین ببرند.

ج) بخش (Sector)

سطح سوم، به بخشی که در آن فاسد اتفاق افتاده است (ورزش - های درگیر در فساد) اطلاق می‌شود. مطابق نتایج این پژوهش، ۲۴ ورزش مختلف به صورت مستقیم درگیر فساد شده‌اند که از این بین بیشترین تخلف‌ها در ورزش فوتبال گزارش شده است (۹۳۳ مورد) و کمترین موارد هم مربوط به شنا، کبیدی، بدمینتون، موی‌تای و بوکس می‌شد (هر کدام یک مورد). همسو با این نتایج، آدم مسترز (۲۰۱۵) در سطح سوم (بخش)، پنج ورزش درگیر در فعالیت‌های مفسدانه را به شرح ذیل گزارش کرد: فوتبال (NFL) ۱۸۴، بیسبال ۱۳۳، فوتبال ۵۰، بسکتبال ۱۳ مورد و هاکی روی یخ پنج مورد. سایر پژوهش‌های انجام شده در ارتباط با فساد ورزشی که فوتبال را با توجه به اقتصاد پویا و قدرتمند آن و همچنین کثرت هوادارانش، به عنوان یکی از مستعدترین ورزش‌ها برای وقوع انواع فساد از جمله تبانی، شرط‌بندی‌های غیر مجاز، پول‌شویی و چهره‌شویی دانسته‌اند (بوریس ۲۰۰۸، دلاپورتا و وانوسی ۲۰۱۲، بایلی و رینر ۲۰۱۶).

جمع‌بندی سطح سوم: فسادهای افشا شده مربوط به فوتبال در سال‌های اخیر، چه در سطح سازمان‌ها و چه در سطح لیگ‌ها و تیم‌های ورزشی مبین آن است که این ورزش پرتطرفدار، دارای اکوسیستمی بسیار فسادپذیر است و پاک بودن آن از آلودگی‌ها مستلزم نظارت و مراقبت بسیار است. در ایران، بخش قابل توجهی از دلایل فساد در فوتبال را می‌توان در مالکیت دولتی و شبهه دولتی بودن تیم‌های حاضر در لیگ‌های فوتبال و تزریق منابع مالی بدون حسابرسی مناسب دانست. جایی که مطابق با گزارش کمیسیون اصل نود در سال ۱۳۹۴، بیش از ۹۰ درصد از تیم‌های حاضر در لیگ برتر و لیگ دسته یک، وابسته به نهادهای عمومی و دستگاه‌های دولتی، صنعتی و نظامی هستند. این موضوع را می‌توان بر اساس تئوری نمایندگی^۵ تا حدودی تشریح کرد. تئوری نمایندگی (کارگزاری) مربوط به موردی است که یک نفر مسئولیت تصمیم‌گیری در خصوص توزیع منابع مالی و اقتصادی و یا انجام خدمتی را طی قرارداد مشخصی به شخص دیگری واگذار می‌نماید. شخص اول را در اصطلاح، صاحبکار

(مالک) و شخص دوم را اصطلاحاً نماینده (کارگزار) می‌نامند. اولین مشکل مربوط به نمایندگی، وجود تضاد منافع بین مالک و مدیر است. یعنی مالک به دنبال رسیدن به بالاترین مرحله ارزش سرمایه‌گذاری است و مدیر نیز در وهله اول به دنبال افزایش ثروت خود می‌باشد؛ بنابراین، این احتمال وجود دارد که مدیر، در راستای منافع مالک عمل ننماید. اختلاس و فساد مالی مدیر و خارج ساختن منافع مالک از شرکت، نمونه‌هایی افراطی از این تضاد منافع می‌باشند. طبق تئوری نمایندگی، تضاد منافع می‌تواند منجر به عدم تقارن اطلاعاتی نیز شود. جایی که مالک فاقد اطلاعات لازم در خصوص عملیات مدیر است. در ورزش، «به عنوان نمونه در گزارش کمیسیون اصل نود آمده است که «مدیرعامل یک باشگاه نیمه‌دولتی که هیچ سابقه‌ای در فوتبال نداشت، تحت تأثیر فضایی که اطرافیان و رسانه‌ها و کارچاق کن-ها برایش ساخته بودند، برای به دست آوردن یک بازیکن معمولی، حاضر شد مبلغ ۱۰۰ میلیون تومان به باشگاه و شخص مدیر عامل، خارج از چارچوب قراردادهای قانونی بپردازد تا رضایت‌نامه آن بازیکن معمولی صادر شود.» این مشکل هنگامی بحرانی‌تر می‌شود که بر اساس قوانین تدوین شده از طرف سازمان‌های بین‌المللی ناظر بر فعالیت باشگاه‌های فوتبال حرفه‌ای، این باشگاه‌ها نمی‌توانند در مالکیت دولت‌ها باشند؛ از این رو، به منظور دور زدن چنین قوانینی چاره‌ای جز به کارگیری «فساد تدبیری» به منظور فریب سازمان‌های مذکور نمی‌ماند. اما مشکل آنجاست که به تعبیر توماس و میگر^۶، یک رفتار مفسدانه ایجادکننده فرصت برای وقوع فسادهای دیگر است.

د) مکان (Place)

در سطح چهارم مدل TASP، که به محلی که فساد اتفاق افتاده است توجه دارد، لیگ برتر با ۷۴۰ مورد بیشترین تکرار وقوع و پس آن به ترتیب لیگ‌های پایه، لیگ یک، لیگ جوانان، و لیگ-های دو و سه بیشترین میزان از درگیری با فساد را داشتند. همسو با نتایج این سطح می‌توان به تحقیقات ذیل اشاره کرد: بوریس^۸ (۲۰۰۸)، در پژوهشی تحت عنوان «چرا ورزش از فساد ایمن نیست؟» ضمن برشمردن اقسام فسادهای رایج در ورزش، اصلی-ترین دلیل فساد را پول ذکر می‌کند. کانون این فسادپذیری را می‌توان در جایی جستجو کرد که منابع مالی زیاد است و امکان

5. Bayle & Rayner

6. Agency Theory

7. Thomas & Meagher

8. Bures

1. National Football League

2. Football (Soccer)

3. Bures

4. Della Porta and Vannucci

شتاب عجیبی در حال رشد باشد. در سال‌های ابتدایی نیز که اخبار یا اطلاعات زیادی از فعالیت‌های مفسدانه در دسترس قرار نداشت، ممکن است دلایل زیادی داشته باشد از جمله: از بین رفتن (یا بردن) صفحات خبری مربوطه با گذشت زمان؛ حاکم بودن سیاست‌های ضد افشاگرانه در جامعه؛ هراس بی‌پایان از شکسته شدن قبح این مسائل که از آن به عنوان حساسیت‌زدایی یاد می‌شود، می‌توانند موانعی در جهت نشر این نوع رخدادها باشند.

جمع‌بندی سطح چهارم: ورزش ایران در اغلب بخش‌ها از استانداردهای جهانی فاصله گرفته است. زیرساخت‌ها همچنان در حالت بحرانی قرار دارند اما در برخی از لیگ‌ها هنوز پول و موفقیت‌های زیادی در جریان است. در این میان این فساد است که قادر است به آرامی این پدیده اجتماعی را در سراسر کشور خاموش سازد. در شرایطی که فساد از بیان فردی رفتارهای نامطلوب خارج شده و تحت تأثیر تعاملات پیدا و پنهان شبکه‌ها و سیستم‌های پیچیده، در حال افزایش است، این رسانه‌ها هستند که می‌توانند معادلات را برای متخلفان برهم زنند. در وضعیتی که افراد و گروه‌های فاسد به تمام راه‌های تطمیع و تهدید تسلط کافی پیدا کرده‌اند، با سرمایه‌های عظیم و ارتباطات قوی، تمامی موانع را از سر راه بر می‌دارند. تنها هراسی که این افراد دارند، ترس از افشا شدن ماهیت آنهاست. جایی که رسانه‌ها با تابیدن بر تاریکی‌ها بساط پر زرق و برق آن‌ها را برمی‌چینند.

References

1. Ashforth, B., & Anand, V. (2003). The normalization of corruption in organizations. *Research in Organizational Behavior* Volume 25, 1-52.
2. Bayle, E., & Rayner, H. (2016). *Sociology of a scandal: the emergence of FIFAgate* 593-611.
3. Bures, R. (2008) Why sport is not immune to corruption. Transparency International Czech Republic, EPAS; 2008.
4. Carpenter, K. (2012). Match-Fixing in London Olympic Year Scandals, Lessons & Policy Developments. Solicitor, LLP & LawInSport.
5. Clausen, J. & Bayle, E. & Giauque, D. & Kaisa, R. & Grazia, L3. & Siegfried, N. (2018). Drivers of and Barriers to Professionalization in International Sport Federations 25 (2): 212-49.
6. Della Porta, D. (2000) Social capital, beliefs in government and political corruption. In: Pharr, SJ, Putnam, RD (eds) *Disaffected Democracies: What's Troubling the Trilateral Countries?* Princeton, NJ: Princeton University Press, 202-228.

بهره‌برداری‌های اقتصادی و سیاسی در آن بیشتر می‌باشد، و آن بخش جایی نیست جز لیگ‌های مطرح و تراز بالا. در پژوهشی دیگر هیل (۲۰۱۰) لیگ‌های دو کشور مالزی و سنگاپور را مورد تحلیل قرار داد. در حالی که سنگاپور در سال ۲۰۰۶ رتبه پنجم (کم بودن فساد) و مالزی رتبه چهارم را به لحاظ شاخص فساد ادراک شده داشته‌اند، اما لیگ‌های فوتبال دو کشور به لحاظ تنبانی، وضعیت تقریباً مشابهی داشته‌اند. هیل، ضمن تحلیل محتوای مصاحبه با ۲۲۰ نفر بازیکن، داور، مقامات رسمی و مؤسسات شرط-بندی، دلایلی همچون ساختار نامناسب و توزیع ناعادلانه دستمزدها، فقدان سلامت رفتاری و مظنون بودن مقامات رسمی برای دست داشتن در فساد را بیان کرد.

در مورد بازه زمانی مورد تحقیق هم باید اشاره کرد که در سال‌های اولیه یعنی (۸۶ تا ۸۹) تنها بیست مورد گزارش یافت شد. این تعداد در سال‌های (۹۰ تا ۹۳) به ۶۳ مورد رسید و در (۹۴ تا ۹۶) به ۱۶۹ مورد افزایش یافت. روند رو به افزایش انتشار اخبار فساد ورزشی در سال‌های اخیر، رشد کم‌سابقه این پدیده را نشان می‌دهد که در شکل‌های گوناگون در حال گسترش است. این مسئله احتمالاً نشانگر این مطلب است که از یک سو ارتقاء جایگاه، نفوذ و نحوه دسترسی رسانه‌ها در سالیان اخیر و از سوی دیگر تغییر روح فعالیت‌های ورزشی از مواردی همچون «بازی جوانمردانه» به مواردی مانند فریب‌کاری و «برنده شدن به هر قیمتی»، باعث شده است روند بروز و انتشار این نوع فعالیت‌ها با

7. Della Porta, D., & Vannucci, A (2012) *The Hidden Order of Corruption: An institutional approach*, ISBN: 978-0-7546-7899-1.
8. Giyorian, H. (2013). The role of mass media in controlling corruption. *Seventh Year, No. 17.* (Persian)
9. Gorse, S., & Chadwick, S (2009) *Corruption in Sport: Implications for Sport Marketing*. Working Paper Series No. 9. Coventry: The Centre for the International Business of Sport.
10. Gorse, S., & Chadwick, S. (2011). The prevalence of corruption in international sport: A statistical analysis. Coventry: Centre for the International Business of Sport. URL [http://www.egba.eu/pdf/ Report-FINAL. pdf](http://www.egba.eu/pdf/Report-FINAL.pdf) Accessed 2. 1. 15.
11. Graycar, A. (2015). Corruption: Classification and analysis. *Policy and Society*, 34 (3).
12. Graycar, A., & Prenzler, T. (2013). *Understanding and preventing corruption*. Basingstoke: Palgrave MacMillan.
13. Hill, D. (2009a) To fix or not to fix? How corruptors decide to fix football matches. *Global*

- Crime 10 (3): 157–177. Google Scholar, Crossref, ISI.
14. Hill, D. (2009b) How gambling corruptors fix football matches. *European Sport Management Quarterly* 9 (4): 411–432. Google Scholar, Crossref, ISI.
15. Hill, D. (2010) *The Fix: Soccer and Organized Crime*. Toronto: McClelland and Stewart. G.
16. Holmstrom, B. R. , (1979); Moral Hazard and Observability, the *Bell Journal of Economics*, Spring, 74-91.
17. Holden, J., & Rodenberg, R. (2015). The sports bribery act: a law and economics approach.
18. Jancsics, D. (2014) Interdisciplinary perspectives on corruption. *Sociology Compass* 8 (4): 358–372. Google Scholar, Crossref.
19. Jensen, M. C. , & Meckling W. H. , (1976); Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure, *Journal of Financial Economics* (October): 305-360.
20. Kjeldsen, E. (1992). The manager's role in the development and maintenance of ethical behavior in the sport organization. *Journal of Sport Management*, 6 (2): 99-113.
21. Masters, A. (2015). Corruption in sport: From the playing field to the field of policy. *Policy and Society*, 34 (2), 111-123. doi: doi:10. 1016/ j. polysoc. 2015. 04. 002.
22. Manase, Ch., (2015). The problem with african football: corruption and the (under) Development of the game on the continent. *AFRICAN SPORTS LAW AND BUSINESS BULLETIN*.
23. Manning, D. (2008). Common corruption of the mTOR signaling network in human tumors, *Oncogene* volume 27, doi:10. 1038/ 43–S51.
24. Maennig, W. (2005). Corruption in International sports and sport management : Forms, tendencies , extent and countermeasures *European Sports Management Quarterly*, Vol. 5, No. 2, 187-205.
25. Miller, D.M. (1980). Ethics in sport: Padoxes, perplexities and a proposal. *Quest*, 32 (1), 3-7.
26. Moriconi, M. (2017). Corruption in Latin America, Stereotypes of Politicians and Their Implications for Affect and Perceived Justice, Vol 9, Issue 2, 2018.
27. Molaei, N. (2006). Professionalism and Employee Engagement (Research at National Iranian Oil Company) Thesis of Ph. D. in Public Administration, Allameh Tabataba'i University. (Persian)
28. Najafi Kooluri, M., Goodarzi, M., & Farahani, A., & Behdendhi, H. Esmaili (2012). Factors Affecting Corruption in Sport Organizations (Case Study of Corruption in the Islamic Republic of Iran Football Federation). Number 14 - Successive No. 1168236, 109-122. (Persian)
29. Namazi, M. (2005). Investigating the applications of representation theory in management accounting. *Journal of Social and Human Sciences*, University of Shiraz, Volume 22, Number 2. (Persian)
30. Numerato, D. (2015). Corruption and Public Secrecy: An ethnography of football match-fixing. *Sage Journal*, First Published September 25.
31. Numerato, D. & Baglioni, S (2012) The dark side of social capital: An ethnography of sport governance. *International Review for the Sociology of Sport* 47 (5): 594–611. Google Scholar, SAGE Journals, ISI.
32. Numerato, D. (2009). The media and sports corruption: An outline of sociological understanding *International Journal of sport Communication*, 2; 261-273.
33. Paoli, L. , & Donati, A. (2013). *The Sports Doping Market: Understanding Supply and Demand, and the Challenges of Their Control* New York: Springer.
34. Prenzler, T. (2009). *Police corruption: Preventing misconduct and maintaining integrity*. Boca Raton: CRC Press.
35. Peurala, J. (2013). Match-manipulation in football—the challenges faced in Finland. *The International Sports Law Journal*, 13 (3-4), 268-286. <http://dx. doi. org/10. 1007/s40318-013>.
36. Pitsch, W., Emrich, E., & Klein, M (2007) Doping in elite sports in Germany: Results of a www survey. *European Journal of Sport and Society* 4: 89–102.
37. Pitsch, W., & Emrich, E. (2012). The Frequency of Doping in Elite Sport - Results of a Replication Study. *International Review for the Sociology of Sport* 47 (5):559-580.
38. Sidebottom, AL., & Graycar, A. (2013) Corruption and Control: A Corruption Reduction Approach. *Journal of Financial Crime*, 19 (4) 384-399.
39. Shajia, R., Kozhe chian, H., Ehsani, M., & Amiri, M. (2012). The impact of individual environments, Political, legal, and economic aspects of Iranian soccer on the ethical decision making of professional players. *Applied Research in Management and Life Sciences in Sport*, No. 3, 19-26. (Persian)
40. Tan, C. W. , S. L. Pan, & E. T. K. Lim. (2005). Towards the Restoration of Public Trust in Electronic Governments: A Case Study of the E-filing System in Singapore *Proceedings of the 38 th Annual Hawaii International Conference on*

System Sciences (HICSS'05)-Track 5, Hawaii.

41. Thomas, M. A., & Meagher, P. (2004) 'A corruption primer: An overview of concepts in the corruption literature.' The Iris Discussion Papers on Institutions & Development no. 04/03 February, Center for Institutional Reform and the Informal Sector, University of Maryland.

42. Zare, A., Heidarinejad, S., & Rezvan, S.A. (2017). The Impact of Mass Media on the Control of Corruption in Soccer. Communication Management in Sports Media; Year 3, Serial No. 12; Summer 95; 13-26. (Persian)

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی